

provincie **HOLLAND**
ZUID

STATEN

Memo

Contact
N.M. de Vries
T
nm.de.vries@pzh.nl

Datum

05 DEC 2017

Aan
Leden van Provinciale Staten

Kopie aan

Onderwerp
Terugkoppeling themabijeenkomst PS 29 november
2017

Geachte leden van Provinciale Staten,

Hierbij bied ik u een impressie aan van de gedachte wisseling die we met elkaar hebben gehad op 29 november 2017 inzake Circulaire economie, Waste to chemistry en Transitiecampus.

De vervolgmomenten dat Circulaire economie aan de orde is, zijn in ieder geval:

24 januari 2018 lunchbijeenkomst om processtappen en sturingsfilosofie te bepalen om te komen tot een strategische agenda
Voorjaar 2018 informatie update over circulaire economie en besluitvorming over de randvoorwaarden van Waste to Chemistry

Vertrouwend u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Adri Bom-Lemstra
Gedeputeerde

provincie **HOLLAND**
ZUID

Aanwezig
zie lijst genodigden

Impressie

Contact
N.M. de Vries
T
nm.de.vries@pzh.nl

Vergadering van
themabijeenkomst PS inzake
Circulaire economie, Waste to
chemistry en Transitiecampus
Vergaderdatum
29 november 2017

Datum
30 november 2017
Ons kenmerk

Inleiding

Op 29 november 2017 heeft de themabijeenkomst PS plaatsgevonden inzake Circulaire economie, Waste to chemistry en Transitiecampus.

De bijeenkomst heeft een informeel karakter gehad. Hieronder volgt een ophaal aan vragen en noties, die tijdens de presentaties en aan de rondetafelgesprekken aan de orde zijn gekomen. Mochten er noties missen, is het helpend ze door te geven.

Circulaire economie

Er is breed onderschreven dat een kader voor circulaire economie, een strategische agenda, noodzakelijk is.

Noties daarbij zijn:

1. Focus en rol zijn gewenst. Wat is een wereldwijd issue en waar hebben we als pzh grip op? Lijn is: richten op regio en kansen om bijvoorbeeld 3 universiteiten benutten.
2. Keuzes maken. En dat is nog niet gemakkelijk. Rode draad is hoe je kan verbinden.
3. Kip en ei: de initiatieven zijn nodig om te begrijpen wat je als overheid kan bijdragen; de initiatieven hebben behoefte aan kaders van de overheid om te kunnen inschatten hoe haalbaar een initiatief is. Het gaat gelijk op en die ontwikkeling moet je steeds bijhouden.
4. Zie het thema als een transitithema. De economie gaat veranderen. Speel daar op in. Dit geeft ook het besef dat er in deze fase nog een actieve stimulerende rol van de overheid nodig is om de transitie te versnellen.
5. Circulaire economie is niet alleen een beleidsdossier. Er liggen ook veel raakvlakken met VTH.

Vragen daarbij zijn:

- Hoe kunnen we het praktisch maken en stapjes zetten?
- Wat wil je bereiken? - verdienmodel centraal of mens centraal?
- Behoeft om urgentie zichtbaar te maken. Niet vooruitschuiven naar 2050:
Hoe weet je als consument nou of je lineair of circulair bezig bent?
  - beeldend / tastbaar maken wat circulair is.
  - het nieuwe, lonkende perspectief duiden.
  - politiek agenderen en prioriteren
- Wat kan je als provincie doen?
  - concrete acties
  - scenario's doorrekenen (triple helix; Groene Hart, Hoeksche Waard, Greenports; materialen; grond weg waterbouw;er ligt veel info; voorbeelden)
  - aan de voorkant circulair ontwerpen, komt ook bij de consument

- Experimenteerruimte bieden.
- Inkoop en aanbesteding innovatiever aanpakken. Betrek de hele keten. Daar zit veel kennis over circulair inkopen en bouwen.

En nog wat meer specifieke noties:

- In de toekomst zijn er wellicht mogelijkheden om CO2 opslag meer specifiek CO2 als grondstof / bouwstof te gebruiken.
- CO2 kan onderwerp worden binnen de Transitiecampus als impact en urgentie van CO2 in de regio duidelijk zijn.
- Als een product biobased is maar precies dezelfde product eigenschappen heeft dan is het niet Biodegradable. Maar er zijn ook producten met andere eigenschappen (bijv verpakkingsmateriaal) die wel digradable zijn.

Vraag: waar zou de provincie in kunnen helpen?

Wat is concreet? Projecten en gebieden aanpakken vanuit doelstelling redenerend.

- CO2
- Verwaarde (meer circulair dan nu)
- Ruimte om te experimenteren. Dit gaat om ruimte in regelgeving, maar gaat ook om Living Labs Waar circulair kan worden getest.
- Commitment door de overheidslagen heen (met als mooi voorbeeld Waste to chemistry)
- Provincie als launching customer
- De oproep aan tafel om de transitie samen te doen.

Transitiecampus

De bijdrage van een transitiecampus om circulaire economie te stimuleren is breed onderschreven.

Noties zijn:

- Houd het concreet
- En betrek het maatschappelijk middenveld
- Gebiedsgericht is een goede aanpak. Betrek daar ook de gemeenten bij.
- Verdienmodellen, ketens en ketensamenwerking zijn anders in een circulaire economie. Neem dat mee.

Waste to chemistry

Waste to chemistry is een voorbeeld van een marktinitiatief dat bijdraagt aan doorontwikkeling naar circulaire economie.

Noties:

Algemeen:

- 90% van de grondstoffen komt nu nog uit de petrochemie. We zoeken naar alternatieve grondstoffen voor o.a. verf.
- Bij transitie gaat het om innovatieve oplossingen. Dilemma's waar we tegen aanlopen zijn, is er vraag, wie draagt de risico's. Het instrumentarium ontbreekt, om met een push naar nieuwe economie toe te gaan.

Specifieke vragen over het initiatief:

- Binnen het initiatief wordt gebruik gemaakt van reststromen en dus niet van kadavers, reguliere voedselstromen ed.
- Er zijn criteria voor een revolverend fonds opgesteld: deze criteria zijn gedeeltelijk toepasbaar op bijvoorbeeld een lening voor Waste to Chemistry. Er zijn blauwdrukken en dat is toepasbaar met verlegde accenten voor specifieke beleid of project.
- Vergunningverlening en subsidieverlening zijn gescheiden.

Vervolg

Op 24 januari 2018 is er een werksessie om processtappen en sturingsfilosofie te bepalen als PS om te komen tot een strategische agenda Circulaire economie.

In het voorjaar 2018 komt het onderwerp breed terug in PS.